

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ

KURUCUSU VE SAHİBİ : İHSAN HİNÇER

No. 318

OCAK 1976

YIL : 27 — CİLT : 16

Sazşairleri :

BEKTAŞI ŞAIRİ HIFZİ BABA

Yazan : Muzaffer UYGUNER

XIX. uncu yüzyılda yaşamış olan bektâşî şairlerinden Hifzî hakkındaki bilgilerimiz azdır. Yazılı kaynak olarak da Sâdettin Nüzhet Ergun'un Bektâşî - Kızıbaş - Alevî Şairleri ve Nefesleri adlı kitabından başka kaynak yok gibidir. Ergun, bu kitabının 78 - 80 inci sayfalarında yer verdiği Hifzî'den bir iki satırla söz etmiş ve üç şiirini vermiştir (2. Baskı - 1946, cilt : 3).

Ergun der ki: «XIX uncu asrın ilk yarısında yaşayan Bektâşî saz şairlerindendir. Bolvadinde doğdu. Hayatı hakkında etraflı bilgiye sahip değiliz. Yalnız XIX uncu asır içinde yazılan bazı mecmualarda Âşık Hifzî başlığıyla bazı manzûmelerine tesadüf olunmaktadır».

Belki bir de Bolvadin'de doğan Hifzî vardır. Ancak, Ergun'un verdiği üç örnek sözünü edeceğimiz Hifzî'nindir. Torunu sayın Muhiddin Ergüneş'de bulunan bir defterde, bu üç şiirden başka bir iki dörtlük ile bir kaç beyit bulunmaktadır. Bu nedenle, Bolvadinli Hifzî'nin durumu kararlıkta kalmaktadır.

Asıl adı Mustafa Hifzî olan Hifzî Baba, 1833 yılında, Gerede'nin Danişmendler (bugünkü adı Taşmanlar) köyünde bir şehit yetimi olarak gözlerini dünyaya açmıştır. Babası İsa efendi, 1833 yılında Kütahya çevresinde, Mısır Valisi Tepe-delenli Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa

komutasındaki ordu ile savaşırken şehit düşmüştür.

Çocukluğunu köyünde geçiren Mustafa Hifzî'nin öğrenmeye karşı büyük bir yeteneği ve isteği vardı. Annesinin ve yakın akrabalarının yardımı ile Gerede'de medrese öğrenimine başladı. O yıllarda genç yaşta evlenmiş, kısa süre sonra eşini kaybetmiştir. Bundan sonra Gerede'de duramayan Hifzî, İstanbul'a gitmiş ve medrese öğrenimine orada devam etmiştir. Daha sonra, nasip almak üzere Selânik'e gönderilmiş; oradaki şeyhin tavsiyesi üzerine Sofya'ya geçmiş ve oradaki Bali Baba tekkesi şeyhi Ahmet Baba'ya intisap etmiştir. 27, 28 yaşlarında iken yapılan bu intisaptan sonra yıllarını bu tekkede geçiren Hifzî, şeyhi tarafından postnişin olarak görevlendirilmiş ve şeyhinin ölümünden sonra tekkeyi yönetmiştir. Şeyh Ahmet Baba, kızı Redife hanımla da evlendirmiştir. 38 yaşında iken yapılan bu evlenme sonunda, 1872 yılında (Hicrî 1288) oğulları Hüseyin Şemsi dünyaya gelmiştir.

Sofya'daki tekkede 1878 yılına kadar kalan Hifzî Baba, bu tarihte Sofya'nın Bulgarlar tarafından işgali üzerine, ailesini de alarak Köprülü'ye göçetmiştir. Burada ölümüne kadar kalmıştır. 1927 yılında, Köprülü'nün Çeltikçi köyünde hayata veda etmiş ve orada toprağa verilmiştir.

Çocuklarının öğrenimine Köprülü'de iken başlamış, sonradan onların anayurda göçmelerini sağlamıştır.

Hifzî Baba'nın bir Divan'ı olduğu ve bunun Köprülü'nün işgali sırasında yandığı bilinmektedir. Bugün, torunlarının elinde bazı nefesleri ve şiirleri bulunmaktadır. Aruz ve hece ölçüleriyle yazan, her ikisine de hâkim olduğu anlaşılan Hifzî Baba'nın eldeki şiirlerinin çoğunluğu aruzla yazılmıştır. Eldeki şiirlerinin çoğunda Ehl-i Beyt'e bağlılığını tekrarlayan Hifzî'nin şiirlerinin bir tanesi Kerbelâ olayı nedeniyle yazdığı bir mersiye ve dörder beyitlik altı parçadan oluşmaktadır. Bu Mersiye, **Geldi cün mâhı mahurrem kıldı dehri rüşenâ Hâtır-ı uşşâka düştü mâcerâ-yi Kerbelâ** beyti ile başlamaktadır.

Saz da çaldığı ve saza hâkim olduğu söylenen Hifzî Baba'nın yaşam öyküsünü böylece aydınlatmaya çalışmaktan mutluluk duyuyoruz.

KÜLTÜR BAKANLIĞI YENİ 4 MÜZE AÇTI

Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İstanbul, Konya, Kahramanmaraş ve Bursa'da yeni 4 müze açmıştır.

İstanbul'da Galata Mevlevihanesi restore edilmiş, Divan Edebiyatı Müzesi haline getirilmiştir. Şeyh Galip'in hatıralarını da yaşatmayı amaçlayan müzede; Topkapı Sarayı Müzesi ile Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'ndeki konu ile ilgili eserler yer almıştır. Müze'nin açılışı 20 Aralık günü, Kültür Bakanı Rifki Danişman tarafından yapılmıştır.

Bu arada Konya Etnografya Müzesi ile Bursa'da ve Kahramanmaraş'ta da birer müze açılmıştır.

T.F.A.